

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Jacobi Alvarez de Paz Opera

De Exterminatione Mali, Et Promotione boni - Libri quinque

Álvarez de Paz, Jacobo

Lvgdvni, 1613

Quid faciet Homo. Cap. 13.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-77843](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-77843)

nulla ciuitas, nulla domus, nullum cubiculum in quo sint homines, à quo non aliquod peccatum aut graue, aut leue, frequenter prodeat, aut aliquod opus minus perfectum & purum ascendat. Et est hic quoddam admirandum luctuosumque certamen inter Deum & homines. Nam nullum est momentum, in quo Deus non innumera, & pæne infinita beneficia in homines conferat, & in quo homines non innumeris peccatis multiplici beneficio respõdeant. Ille bona, nos mala: ille dona, nos offensas & iniurias congerimus. Quid superbis, ò homo, quid superbis? Ex genere eorum es, qui semper Deo iniurias irrogant. Consilium ipsorum non longè est à te. Nec dicis cum Iacob: In consilium eorũ non ueniat anima mea, & in cœtu illorum non sit gloria mea:] immo eos imitaris, cum illis perperam agis, & tulit aut parum tuum creatorem offendis. In gemisce itaque cum quodam peccatore, & confitere Domino: Iustior tu es, Domine, quàm ego. Tu enim tribuisti mihi bona: ego autem reddidi tibi mala.] Et hac sincerissima, & verissima confessione instructus, semper coram Domino erubescere, & omnem superbiam & arrogantiam execrari. Quid enim superbiat puluis, & cinis, semper mala aut imperfecta faciens, & numquam ad cordis mundiciam, quam exoptat, perueniens?

Quid facturus est Homo?

CAPVT. XIII.

Pera hominum futura, ex præteritis & præsentibus facile coniectabimur. Salomon enim se ipsum interrogans, sibi que respondens, sic ait: Quid est quod fuit? Ipsum, quod futurum est. Quid est, quod factum est? Ipsum, quod faciendum est. Itaque præterita, præsentia, atque futura sibi ipsis respondent, & natura in rebus necessariis, & voluntas in hominibus libero arbitrio constantibus ad idem prona: similes semper fructus parient, similes effectus elicient. Hæri ortus est sol, hodie oritur, & cras absque dubio exortietur quoque. Superioribus annis arbores hyemis tempore floribus & foliis nudatæ sunt: & æstate sua interim indumenta atque ornamenta sumpserunt; ergo & hoc anno ac sequentibus, pro temporis diuersitate, foliis nudabuntur, ac folia refument. Semper miser hic mundus peccatores & iniquos protulit; atque eisdem usque ad sui consummationem proferet. Singulorum quoque hominum frequenter eadem soler esse forma viuendi, & qui per gratiam Dei suos sensus non cohibent, sibi que non imperant, eisdem semper iniquitatibus implicantur. Qui superbus aut iracundus aut lasciuus cæpit, ætatem successione non mutatur, sed sui similis inuenitur. Et prouerbiũ est. Adolescens iuxta viam suam, etiam cum senuerit, non recedet ab ea.] Et secundum quod se in adolescentia gesserit, sic in virili ætate, & usque ad senectam permanebit. Quidam scitè dixit:

Quod noua testa bibit, inueterata sapit:

& quod mali adolescens discit, nisi per gratiam Dei mutetur, vir, aut senex factus, non dediscit. Non igitur negamus, homines natura flexibiles, temporis successu posse mutari, sed quod generaliter fieri consuevit, asserimus. Atque hunc esse huius Prouerbij sensum venerabilis Beda docet, sic scribens: Constat plerisque in senectute, Domino donante, maturari à vitis, quæ adolescentibus habuerant; & è contrà nonnullos, illo se deserente, deserere circa senium virtutes, quibus ab adolescentia videbantur illustrari.]

A Sed quia multo sæpius quisque mores, quibus ab adolescentia imbutus est, in reliquum vitæ tempus exequi consuevit, prouerbiũ esse dicit, quia quod adolescens quisque cæperit, in senectate non mutauerit, non tamen ipsum semper ita euenire confirmat. Sic ille.] Non solum autem mores hominum iidem succedentibus temporibus perseverant, sed & in deterius prolabitur. Nam sicut in morbis corporalibus sepe euenit, ut qui incipit agrotare, semper deterius se habeat, quo usque natura vi ægritudinis victa morti cedat: ita qui prauos mores induunt, sæpissime illos multiplicium peccatorum iteratione promouent, donec cordis durtiæ succumbant.

B His ita se habentibus, iam intelligis, ò homo, quid facturus sit homo. Nam vel hanc interrogationem intelligis de omni homine, vel de te ipso. Si de omni homine, facient homines quod huc usque fecerunt. Hactenus maior pars hominũ fuit peccatis addicta, & iniquitatibus irretita, in eodem verò infelici statu usque ad finem sæculi perseverabunt, immo & refrigerente magis quotidie charitate, iniquitates augebunt. Cæpit peccatum in Adam, & in tantum creuit usque ad Noe, vt decreuerit Deus carnem peccatis corruptam delere, & totum genus humanum aquis obruere. Pullulauit peccatum in Chan filio Noe, & ita auctum ac multiplicatum est, usque ad Abraham, vt debuerit Deus, quasi relictis innumeris gentibus dominationis suæ idolis seruicibus, ad vnã gentem ex Abrahamo progenitam, quam lege scripta continere statuerat, se recipere. Reliquis nationibus in peccatis manentibus, cæpit hæc gens à Deo electa multiplicari, & simul peccatis & abominationibus, præsertim Ægyptiorum, augeti, vt necessarium fuerit, eam, ne penitus cultum veri Dei relinqueret, ab Ægyptiorum consortio educere, & in terrâ Abraham promissam inuehere, ibique extinctis paulatim idololatriis, separatam à nationibus continere. Populus iste, in quo veri Dei cultus notitiæ que permanerat, terram hæc sibi datam ingressus, rãcis fuit usque ad Salomonem flagitiis operatus, vt operæ pretium sit existimatum, eum diuersis gentibus ad tempus in seruitutem tradi, & tandem magnificentissimi templi structura, & multiplicibus Dei cultibus, occupari. Ab hoc tempore Salomonis usque ad annos Osee regis Israel, & Sedechiæ regis Iuda, magna facta est in populo Hebræorum, iniquitatum accessio, vnde voluit Deus ad puniendam hanc gentem, decem tribus regni Israel seruas & captiuas dare Salmanasar regi Assyriorum, qui eas in terram suam transtulit, & paulo post duas tribus regni Iuda, Nabuchodonosor regi Chaldæorũ subiicere, qui eas in Babyloniam asportauit. Gens illa decem tribuum numquam ad ciuitates suas redire permissa est, duæ autem tribus regni Israel post annos septuaginta (miris Deo cum illis agente, & populum illum suo cultui deditum conseruante) sunt in terram natiuitatis translatae. Ibi nequaquam meliores effectæ, usque ad aduentum Saluatoris peccata peccatis addiderunt, & quo tempore tam ipsi Iudæi quàm vniversi totius orbis populi erant summis peccatis impliciti, venit Christus filius Dei, peccatorum mortisque destructor, vt mundo admodum periclitanti, & quasi in extremis malitiæ constituto, opem afferret, & à tãta caligine liberaret. Fundauit Ecclesiam Christus Dominus noster, & eam ex Iudæis ac gentibus congregauit, quæ principio primitias spiritus & sanctitatis accepit. At postea, procedente tempore, ac multis gentibus in Ecclesiam ingressis, in amore Dei, ac obseruantia mandatorum intepuit, & multos filios sustinuit, ac sustinet, fide quidem sibi iunctos, sed vita, &

moribus ab omni virtute separatos, qui quod intellectu credunt, conuersatione condemnant. Similis erit futurus Ecclesie status vsque ad nouissima tempora, & semper mali bonos numero vincant, & bellum perfectioni ac perfectis indicent. Et quo magis mundus ad finem tender, magis delirabit, & maiora flagitia perpetrabit, adeo vt dicat Dominus: Veritamen filius hominis veniens, putas inueniet fidem in terra? Tanta erit hominum cecitas, tanta iniquitatum multitudo, vt vix quos saluet, inueniat. Quid ergo dicemus de congregatione hominum, nisi quod de Ierosolyma dictum est in libris Esdra: Quoniam ciuitas illa a diebus antiquis aduersus regem, (intellige Deum) rebellat, & seditiones, & prelia concitantur in ea. Hoc itaque genus humanum faciet, peccata peccatis addere, & in malitia, & iniquitate multiplici perdurare. Et, si non haberemus aliquos iustos & sanctos viros, qui Deum placant, & manum eius extantem tenent, iam [quasi Sodoma fuissimus, & quasi Gomorra similes essemus.] Dico autem aliquos, quoniam licet plurimi iusti & sancti per omnes aetates extiterint, & nunc actu sint in Ecclesia Dei, & vsque ad finem mundi sint futuri, tamen pauci admodum sunt, si cum multitudine impiorum comparentur, qui vniuersum orbem coluerunt, & colunt, variis sectis addicti, & multiplicium peccatorum colluione fedati.

Hac homines facient. Si autem interrogas quid tu sis facturus? Ego nescio quis tu sis, qui hac legis, & ita nescio quid facies. Si peccator es, qui in his scriptis meis, non compunctionem, sed curiositatem quaris, quasi nos curiosa scribamus, forte ad finem vite in tuis peccatis persistes, & sine debita contritione morieris, & ita damnaberis. Habesque vnde te maxime despicias, cum nunc inimicus sis Dei, & postea eris torris inferni in ignem aeternum coniectus. Forte vitam mutabis, & te ad meliorem frugem conuerteris, vitamque aeternam consequeris. Nec deest tibi in hac sorte magna humilitatis occasio, quia non tua virtute, sed miseratione Domini, te ab inferno, quem pro meritis fueras, eruentis, ad tantum bonum peruenies. Si autem iustus es, etiam ignoro quid facies. Forstian viam Dei deserens, & iterum ad flagitia redibis. Et quid miserius quam post gustatam Domini suauitatem, amaritudinem peccati repetere, & ollas carniam Egypti suspirare? Si imperfectus es, forte vsque ad finem vite, imperfectiones diliges, & numquam progressum aliquem in virtute facies. Quid autem infelicius, quam semper imperfectionum face sordere, & tantis auxiliis numquam aliquem feruorem concipere? Si autem perfectus es, qui non dedignaris doctrinam pro tyronibus elaboratam enoluere, forte a perfectione decides; nam & aliqui perfecti a summa vite puritate ad summam turpitudinem prolapsi sunt. In hoc autem periculo positus, cur non formidabis? Cur non superbiam timebis, quae praecipua causa ruinae perfectorum esse consuevit? Sed si numquam es casurus, & semper ad maiorem perfectionem, & sanctitatem venturus, adhuc habes vnde te deicias. Quia in quantalibet sanctitate positus, quandiu hac vita durat, aliqua leuia peccata committes. Nescio autem an aliud efficacius humilitatis & despicientiae propria incitamentum esse possit. Quod idololatra, & infideles Deum offendant, quid mirum, cum suum creatorem ignorent? Si peccatores eius mandatis aduersentur, quid mirum, cum lyceum fidei habeant peccatis obrutam, & quasi ex defectu charitatis extinctam? Si imperfecti in imperfectionibus cadant, quid mirum, cum infirmi sint, & parum in

A virtute profecerint: At quod tu cadas tantis auxiliis fulcitus, tantis donis cumulatus, ad tam insignem ac intimam familiaritatem admissus, tantis consolationibus pascus, ad tantam perfectionem charitatis euectus, hoc mirabile est, immo & miserabile, quod deberet te in abyssum humilitatis deicere, & ad inconsolabilem luctum excitare. Quodammodo de te dicere potest Dominus: Etenim homo pacis meae, in quo speraui, qui edebat panes meos, magnificauit super me supplantationem. Tu homo pacis Dei, quia illi arcuissima amicitia coniunctus. Tu, in quo ille speraui, quia ad magna & purissima obsequia vocatus. Tu, qui edebas panes Domini, quoniam diuinis consolationibus reficiebaris, & eisdem adhuc reficeris. Et semper adhuc cadis, vel leuiter, & vsque ad finem vite delinques, & vix per vnum diem ab aliqua molestia Domino irroganda abstinabis. Cur te non despicias, & vilissimum, ac luce solis indignissimum esse fateris?

Itaque ignoro quid tu facies. At dicam tibi, quod me frequenter magna tristitia & moerore afficit, & quod valde formido me esse facturum. Ex quo ad Deum conuersus sum, tepide vixi, tepidius nunc viuo, & ideo vereor ne tepidissime vitam finiam. Conuersatio mea a teneris annis professione religiosa fuit, sed opere religiosa non fuit, aut vix tali nomine potest honorari; & timeo ne qualis nunc sum, & a mea conuersione fui, talis in die mortis inueniar. Dicam autem tibi qualis haecenus fuerim, non meis, sed Bernardi verbis, adeo enim in mei cognitione caecus sum, vt qui alius consilia ingero, & rationem se cognoscendi praescribo, me ipsum, & meam tepidissimam vitam detegere, & explicare proprio sermone vix sciam. Ille ergo nomine tepidi religiosi se ipsum accusans, haec ait, vel potius nunc ego ea dem de me dico, quia verissime in me omnia haec mala inueniri profiteor. Deo igitur iubente, ad cor meum redij, & inde exclusis omnibus praeter Dominum Deum, & me ipsum, totam vitam meam discussi, tanto diligentius, quanto familiaris: & vt verum fatear, nihil aliud ibi inueni, nisi locum horroris, & vastae solitudinis: conscientiam videlicet diu neglectam, omnino incultam, spinis & tribulis oblitam, & omni horrore plenam. Nullum enim inuenio vitium, a quo non traxerim aliquod contagium. Turbauit me ira, lacerauit me inuidia, inflauit superbia, inde contraxi mentis inconstantiam, oris scurrilitatem, opprobria proximorum, scelera detractionum, lingua effrationem. Seniorum meorum imperia non seruauit, sed indicauit: de meis negligentis obiurgatus, aut rebellis fui, aut murmurauit, praeferti me melioribus impudenter affectauit, simplicitatem spiritualium fratrum irridenter exagitaui, meas sententias procaciter iactaui, obsequia delata fastidui, negata quaesui, iuniores meos elatus despecti. Non obseruaui in obsequio reuerentiam, in sermone modestiam, in moribus disciplinam. Habui in intentione pertinaciam, in corde duritiam, in sermocinatione iactantiam. In humilitate fui fallax, in odio pertinax, in iocatione mordax. Subiectionis impatiens, potentiae sectator, ad opus bonum piger, ad vnitatem ferus, ad obsequium durus, ad loquendum, quae nesciebam, promptus, ad supplantandum paratus, fraternae societati inhumanus. Temerarius in iudicando, clamorosus in loquendo, fastidiosus in audiendo, praesumptuosus in docendo, effraternus deformiter in cachinnando, onerosus amicis, infestus quietis, ingratus beneficiis, inflatus obsequiis, & impertuosus subiectis. Saepe iactaui me fecisse, quod non feceram; vidisse, quod non videram; dixisse,

quod

Luc. 18.
8.1. Esdra.
4. 19.

Isa. 1. 9.

Psal. 40.
10.Bern. de
interiori
anim. 6.
35.

quod non dixeram, non vidisse, & audiisse, quod videram, & audieram; & ita ex omni parte sum reus. Reus in saeculo, reus in claustris, sed ibi per ignorantiam, hic per negligentiam, & utrumque me terret. Verumtamen multo amplius terret me, quod in monasterio ante conspectum Dei deteriorem me inuenio. Collocavit me Deus in loco voluptatis, in domo vbertatis, in paradiso deliciarum; ego vero miser & miserabilis, inter mensas epulantium fame pereo; iuxta fontem sitio; ante ignem algeo, & ad neutrum manus extendere volo, tam piger sum, & desidiosus. Ita tempus amitto, quod Deus mihi sua pietate indulserat, ad agendam penitentiam, ad obtinendam veniam, ad acquirendam gratiam, ad promerendam gloriam. Quasi quoddam monstrum inter filios Dei sto, habitum monachi, non conuersationem habens. In magna corona, & ampla cuculla, salua mihi omnia existimo. Tamquam arbor sterilis terram occupo, & velut iumentum vile, plus consumo quam proficio. Altiores alterius locum teneo, & nullius officium suppleo: sed sum sicut truncus sine frondibus, & fructibus. Alij me pascunt de laboribus manuum suarum, sicut praebendarium suum: Ego autem tamquam pauper, & miser, nec clericum, nec laicum gero. Cantare namque, & legere nequeo, laborare nescio, sed sum opprobrium hominum, pecore vilior, cadauere peior.

Tolerabilius enim canis putridus foetet hominibus, quam anima peccatrix Deo. Idcirco tædet me viuere, viuere erubesco, quia parum proficio. Mori timeo, quoniam non sum paratus. Malo tamē mori, & misericordiae Dei me committere, & commendare [quia benignus & misericors est] quam & mala mea conuersatione alicui scandalum facere. [Tota namque die verecundia mea contra me est, & confusio faciei meae cooperuit me:] cum video me somnolentum ad vigilias, tardum ad horas canonicas, & pigrum ad opera manuum. Alios autem video tam strenuè & deuotè diuinis interesse laudibus: alios verò ita reuerenter & alacriter coram Deo assistere, & eum laudare: ego autem compungi ad lacrymas nequeo, tanta est dūritia cordis mei. Cantare non libet, orare non delectat, meditationes sanctas non inuenio: tanta est sterilitas animae meae, & deuotionis inopia, quam patior. Heu mihi, omnes in circuitu meo uisitat Dominus, ad me autem non appropinquat. Nam alium quidem intueor singularis abstinentiae, alium admirandae patientiae, alium summæ humilitatis & mansuetudinis, alium multae misericordiae, & pietatis: illum in contemplatione frequenter excedere, hunc pulsare & penetrare caelos orationis instantia; aliosque in alijs praeminere virtutibus. Omnes confidero & prospicio feruentes, omnes deuotos, omnes in Christo vnanimis, omnes donis caelestibus & gratia affluentes, tamquam re vera spirituales homines, quos Deus uisitat, & in quibus habitat. In me verò nihil horum inuenio: quoniam declinavit Dominus in iram seruo suo. Inde est, quod cum alij vigilant, ego dormio; quando alij cantant in monasterio, ego huc & illuc discuto; quando alij in aliquo secreto loco se furantur à colloquijs hominum, ut ibi loquantur cum rege angelorum, ego quare colloquia hominum: cum alij vacant lectionibus, ego fabulis & verbis otiosis: quando alij discutiunt & diiudicant se metipso, ego iudico alios. Aliis placet communis vita, communis disciplina, & commune studium, & mihi placent anguli, & diuerticula. Sic, sic, ex quo peccare potui, numquam à peccatis & malis operibus cessauī, peccatis peccata semper accumulauī, & peccata, quae

A aliquando operibus implere non potui, malis uoluntatibus & malis desiderijs numquam perficere cessauī.]

Talis igitur fui à die conuersionis meae ad hunc usque diem, in quo haec mœrens exaro. Vae autem mihi, si non me emendauero, si in his malis, & multis alijs (quae suppressere malui) perseverauero, & si usque ad mortem tepidus & imperfectus fuero. Si autem talis fui & talis, aut peior permanens sum, quid superbio? Et quamuis Deo donante in aliquid melius mutandus sim, cur non me ipsum deicio? cum cerèd sciam quod perseverantia in malo, aut mutatio in peius à me sit; mutatio verò in melius, si mihi acciderit, non à me, sed à Deo, mei miserente, futura sit? In omnibus itaque o Domine Deus meus, me vilem agnosco, me omni bono indignum inuenio. Et occasione humilitatis, & propriae despicentiae circumdor. Ex nihilo factus sum; cinis & puluis sum; putredo & sanies, & cibus vermium, futurus sum. Nihil ex me solo potui, nihil nunc, nisi te iuuante, & faciente, possum. Nihil in posterum, si me deserueris, poterò. Dona magna & ineffabilia, à te mihi donata, perdidī, quotidie pecco, & dona tua destruo, & non meliorem in sequens tempus me futurum esse, pertimesco. Aperi ergo, Deus, oculos mentis meae, ut haec, quae scripsi, & uerissima esse comperi, uerè de me cognoscam: Et me propter has miseras meas abiectionissimum & ut canem foetidissimum, esse sciam. Da mihi notitiam perspicuam mei ipsius, ut ex notitia mea, ad tui cognitionem ascendam, cuius [scientia mirabilis facta est ex me:] & ut ex notitia mei, & tui, magnam & solidam à tua benignitate humilitatem acquiram.

Pf. 138. 6.

Quo pacto Homo se ipsum aspiciet,
& quis fructus Cognitionis sui.

CAPVT. XIV.

Ac sunt egiogia hominis, haec magnalia eius, haec laudes, ex quibus potest se ipsum extollere; immò haec sūt miseriae & uilitates eius, quarum causā debet, nisi desipiat, se ipsum deprimere. Nunc uidentum est qualiter his meditationibus formatus se ipsum aspiciet, & quos fructus ex sui consideratione decerpit. Aspiciat se homo (& est similitudo Ignatij Patris nostri Beatissimi) tamquam uicns, uel apostema foetidissimum, ex quo tanta sanies peccatorum, tantaque lues flagitiorum & iniquitatum effluxit. Aspiciat se ut creaturam ualde deformem, & indignam Dei oculis praesentari, quia se ipsam peccatorum turpitudine deformauit, & gratiae decorem amisit. Aspiciat se homo uelut canem mortuum, aut sicut cadauer foetidissimum, naribus mentis admortum, cuius teretrum odorem & intolerabilem nequaquam sustineret, nisi ex concepta spe diuinae misericordiae respiraret. Hunc esse conceptum spiritualis & illuminati hominis, quem de se ipso debet facere, docet Vincentius Ferrariensis, cuius haec est sententia notanda: Homo sentiat de se ipso, sicut de vno corpore mortuo, pleno uermibus, & quod homines dignantur uidere, & intueri, immo claudunt nares propter eius pessimum odorem, & foetorem, & auertunt facies, ut non uideant talem & tantam

Lib. Exer. cit. med. 2.

Vincent. de uita spirit. c. 12.